

Jukim Olsen og konan, Elsebeth
– Mær hevur dánt sera væl í Havnini, og mær dāmar framvegis væl her. Tað kemist so fjāłgt at ganga í hōvuðsstaðnum, og tað er hugaligt at hitta nōgv fōlk. Men tað hevur ongantið verið nakar ivi í mær, og tað er einki duls-māl, at eg eri svinoyingur og kenni meg sum svinoy-ing. Og tað verður ongantið øðrvísi. Har úti var eg barn í triati árunum, og har mentist eg í hending-arriku krígsárunum, tá tiggju soldátar hildu til har úti, og tá útrōðurin var so nōgvur, at okkurt summarið rōðu tiggju ella ellivu bátar út, staðfestir Jukim Olsen, sum í morgin verður sjeiti
Mynd: Jens Kristian Vang

Svínoy er og verður besta staðið á jørð

Hóast hann hevur ferðast so at siga kring allan knøttin, hevur búð í hōvuðsstaðnum størri partin av lívinum og hevur arbeitt kring størsta partin av landinum, so kennir hann ongan íva um, at hann er svínoyingur

JÓANNES HANSEN

Hann er ein partur av býar-myndini í hōvuðsstaðnum. Vit siggja hann til gongu í miðbýnum ella í SMS. Hann heilsar upp á fōlk, steðgar á og prátar. Hann vitjar ofta á landssjúkrahús-inum og á ellis- og rōktar-heimumum – tað hevur hann altíð gjørt – hann skrivur fōðingardagsheilsur og minningarorð í blōðunum, og hann hevur umvegis tele-fonina og í brævaskifti sam-band við eina rúgvu av fōlki, bæði kring oyggjarnar og í útlandinum.

Tað er Jukim Olsen, sum vit tosa um. Í morgin fyllir hann sjeiti, og tey eru mong, sum kenna mannin, og tey flestu munnu komast við hann. Jukim er svínoy-ingur, og tey, sum ikki vita tað frammanundan, verða skjōtt greið yvir tað, tá tey hoyra hann taka orðið eitt nú í Ebenezer, har hann hevur havt sína dagligu gongd, síðani hann kom til Havnar.

Í sjónvarpinum hevur hann onkuntið greitt frá søguligum og síðsøguligum viðurskiftum í Svínøi, og tá Niels Juel Arge, sáli, fann uppá at sigla runt fleiri oyggjar við gōðum frásæ-

ufólki, var Jukim Olsen framúr gōður at siga frá um Svínøynna og um nōgv av tí, sum er farið fram í Svínøi og kring oyyna.

Hóast Jukim størri partin av lívinum hevur býleikast aðra staðni enn á fōðioynni, so er dialektin klockuklār, og onkur hevur tikið til, at hann tosar meiri svínøymál, enn nakar annar svínoyingur ger – bæði teir, sum búa á aðra staðni, og teir fáu, sum framvegis býleikast har úti.

– Mær hevur dánt sera væl í Havnini, og mær dāmar framvegis væl her. Tað kennist so fjāłgt at ganga í hōvuðsstaðnum, og tað er hugaligt at hitta nōgv fōlk. Men tað hevur ongantið verið nakar ivi í mær, og tað er einki duls-māl, at eg eri svinoyingur og kenni meg sum svínoying. Og tað verður ongantið øðrvísi. Har úti var eg barn í triati árunum, og har mentist eg í hendingarriku krígsárunum, tá tiggju soldátar hildu til har úti, og tá útrōðurin var so nōgvur, at okkurt summarið rōðu tiggju ella ellivu bátar út, staðfestir Jukim Olsen, tá vit heilsa uppá hann, ynskja honum tillukku við fōðingardegnum og í sama sam-

bandi lita eitt sindur aftur eftir.

Fyri nōkrum árum síðani lótu Jukim og konan, Elsebeth, ið er dóttur Ellu og Andrew Sloan, sum í fleiri enn hálvt hundrad ár ferðaðist kring oyggjarnar sum trúboðari, hús í Svínøi.

– Og mær dāmar onga staðni so væl sum úti í Svínøi. Náttúran, fōlkið, minni, søgan, ja alt lívgar meg, ásanar fōðingardagsbarnið.

Nógvir felagir

Málið, innlitið og evnini at bera vitanina fram hevur virkað við til, at tey eru so sera mong, sum kenna Jukim. At fōðingardagsbarnið kennir eina so ógvuliga stóra rúgvu av fōlki kemst m.a. av, at arbeiðsdagurin hevur verið saman við so mongum.

Tá hann í 1946 fór til skips, var reiðskapurin snøri, og tað var í sjálvdrátti. Skipið æt Bjørgvin, sum syðradalsmenn áttu. Hjalmar Joensen var skipari, beiggj hansara, Símun, var annar av bestimønnunum, og har vóru fleiri aðrir syðradalsmenn við.

Polo var stoltleikin hjá svínoyingum, og sum skips-

maður fekk Jukim akkurat um endan á Polo tíðini. Hann mynstraði við henni í 1951, ið var síðsta árið hjá Símoni hjá Póli sum skipara og Edvardi hjá Símoni Júst sum bestamanni við Polo.

– Har vóru menn ymsa staðni frá í landinum við. Vit rōðu út við bátum í Grønlandi, og eg var á báti saman við Edvardi og Pedda úti á Hædd, sum vit svínoyingar róptu hann. Eg hevði ikki rōð nakað serligt út við línu, og bæði hvat tí viðvikur og so nōgvum øðrum eisini var tað læruríkt fyri meg at rōgva saman við teimum báðum.

Seinni var Jukim við Henry Mellemegaard í Svínøi. Hann fōrði 30 tonsarar Símun á Torkildsheggi, sum hoyrði heima á Toftum og seinni sluppina Sudur-øynna, sum hoyrði heima á Glyvrum, og aðrenn Jukim gjōrði av at fara upp á stýrimansskúla, var hann við Norðlýsinum, sum Hanus hjá Amalju í Svínøi fōrði, eitt várioð rōði hann út av Vestmanna við motorbátinum Riddaranum, og so var hann við norskum skipi, sum m.a. royndi við kalvalínu í Íslandi.

– Eg hevði ikki nakran

serligan livimáta miðskeiðis í fímti árunum. Tað gjōrði, at eg fleiri ferðir var á sjúkr-ahúsinum í Klaksvík. Læknastríðið var um at vera av. Halvorsen var farin av landinum, og tveir aðrir danskir lækmar, Jarnum og Jordal, vóru í Klaksvík. Tey vóru báðir dugnaligir, og eg minnst, at Jordal helt fyri við meg, at eg átti at farið í skúla. Eg hugsaði ikki so nōgv um tað tá, men seinni havi eg hildið, at hetta gjōrði hann, tí hann helt ikki, at tað fór at gagna heilsustōðuni, um eg helt fram sum sjōmaður, minnst Jukim aftur á.

Tí fór Jukim upp á stýrimansskúla í Havnini í 1956, og tá hann í 1959 hevði fingið skipsfōraraprógv í Keypmannahavn, var hann eisini vōrin giftur við gentuni, sum hann varð trúlovaður við, meðan hann gekk upp á skúla í Havnini.

Kring knøttin

Longu í 1962 var skeiðið hjá Jukimi uttanfyri land-oddarnar lokið. Tá fekk hann kjans við Reyða Krossi, læknaáttinum hjá hospitalinum. Har var hann í tvey ár, og frá 1964 og 32 ár fram ella til hann fór frá

vegna aldur, var Jukim á Matrikstovuni.

Men ta stuttu tíðina, sum hann sigldi úti í verðini, sum tað plagar at verða tikið til, ferðaðist Jukim víða og hitti nōgv fōlk, m.a. tá hann vitjaði í kirkjum og samkomum í havnabýnum, sum teir komu í.

– Mær hevur altíð dánt sera væl at hitta fremmand fōlk og at lera tey at kenna. Veturin 1946/47 var eg á Háskúlanum í Havnini. Vit høvdu Jóhannes av Skarði og Mourits Mohr til lærarar. Báðir vóru teir persónligheitir, um enn tað var á hvønn sín hátt. Mourits Mohr, sum eg haldi longu tá var merktur av sjúku, høvdu vit í matematikk og eingilskum, og Jóhannes av Skarði høvdu vit í føroyskum og søgu. Í 1952 spurdi Jóhannes av Skarði, um eg hevði hug at fara til Svøríks á norðurlenska háskúlan í Kungälv, og har var eg í fimm mánaðir. Vit vóru fyra, sum búðu í einari stovu. Ein var svenskar, ein norðmaður, ein íslendingur og so eg. Har fekk eg vinir fyri lívið.

At vera burturi úr Føroyum var tíslik ikki fremmand hjá Jukimi, tá hann mynstr-